

RAAP-NOTITIE 3199

Plangebied Veldzicht en Dorpsstraat

Gemeente Zoeterwoude-Dorp

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend
veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Zoeterwoude

Titel: Plangebied Veldzicht en Dorpsstraat, Zoeterwoude-Dorp, gemeente Zoeterwoude;
archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: juni 2009

Auteur: drs. S. Warning

Projectcode: ZWVD

Bestandsnaam: NO3199_ZWVD

Projectleider: drs. S. Warning

Projectmedewerkers: Joël Sprangers Bsc

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 35363 en 35364

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Autorisatie: drs. C.N. Kruidhof

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2009

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Zoeterwoude heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in mei 2009 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de voorgenomen herstructurering van de dorpskern van Zoeterwoude-Dorp, gemeente Zoeterwoude. Doel van dit onderzoek was allereerst het middels bureauonderzoek verwerven van informatie over bekende en te verwachten archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Het doel van het veldonderzoek was vervolgens die verwachting te toetsen en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de aard, omvang, datering, kwaliteit (gaafheid en conservering) en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische vindplaatsen. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen in het plangebied is vervolgens een advies met betrekking tot archeologisch vervolgonderzoek geformuleerd.

Op grond van het bureauonderzoek is voor beide plangebieden een archeologische verwachting opgesteld.

Voor beide plangebieden gold een middelmatige tot hoge verwachting voor vindplaatsen vanaf de IJzertijd of Romeinse tijd tot de Late Middeleeuwen. Het gaat daarbij om vindplaatsen met een vondstspreading van voornamelijk aardewerk, die kunnen worden aangetroffen in de (intacte), veraarde top van het veen.

Op basis van de ligging van beide plangebieden in de historische kern van Zoeterwoude-Dorp gold een hoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten vanaf de 14e eeuw. Op grond van de historische kaarten werden op locatie 1 geen overblijfselen (funderingen) van een bebouwing uit de Vroege Nieuwe tijd (periode 16e - 18e eeuw) verwacht.

Op locatie 2 werden overblijfselen (funderingen) van bebouwing uit eind 18e of begin 19e eeuw verwacht. Mogelijk zijn deze overblijfselen grotendeels verstoord door de huidige bebouwing.

In beide deelgebieden is het verwachte veen aangetroffen. Het veen bestaat uit bruin, mineraalarm bosveen. In deellocatie 1 is de top van het veen verstoord. In deellocatie 2 is de overgang naar het veen scherp en abrupt. Er is geen intacte, veraarde top van het veen aangetroffen. De verwachting voor vindplaatsen uit de IJzertijd t/m de Late Middeleeuwen kan dan ook naar beneden worden bijgesteld.

In alle boringen is een opgebracht en/of verstoord pakket aangetroffen van 0,8 tot 1,5 m dik. Tijdens het veldonderzoek is in alle boringen baksteenpuin en mortel aangetroffen. In een aantal boringen zijn fragmenten roodbakkend, geglaazuurd aardewerk aangetroffen. Aangezien de bodemopbouw van locatie 1 zeer recent is verstoord, vormen deze indicatoren geen aanleiding om de aanwezigheid van een (intacte) archeologische vindplaats op deze locatie te vermoeden. Op locatie 2 is baksteenpuin, mortel en leisteen in een verstoord ophogingspakket aangetroffen. Het ophogingspakket hangt waarschijnlijk samen met de bebouwing die op de kadastrale minuut staat aangegeven. Op deze locatie kunnen mogelijk nog dieper ingegraven archeologische resten zoals funderingen en waterputten aanwezig zijn. Deze resten zullen samenhangen met de

bebouwing uit het einde van de 18e en het begin van de 19e eeuw. Gezien de datering van deze resten zullen zij een lage informatiewaarde bevatten en derhalve worden deze resten als niet behoudenswaardig beschouwd.

Aangezien de bodem op locatie 1 tot minimaal 1,2 m -Mv is verstoord en de voorgenomen ingrepen niet dieper reiken dan 1,0 m -Mv en aangezien er geen aanwijzingen voor vindplaatsen in het deelgebied zijn aangetroffen, wordt voor deze locatie in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Aangezien op locatie 2 weliswaar mogelijk nog dieper ingegraven archeologische resten zoals funderingen en waterputten e.d. aanwezig kunnen zijn, worden deze, gezien de datering van deze resten (eind 18e - begin 19e eeuw), als niet behoudenswaardig beschouwd. In het kader van de voorgenomen bodemingrepen wordt dan ook geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen op deze locatie.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht toch archeologische resten worden aangetroffen, dan is dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Op basis van de bevindingen van onderhavig onderzoek neemt het bevoegd gezag (de gemeente) of diens adviseur een selectiebesluit.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave	5
1 Inleiding	6
1.1 Kader en doelstelling	6
1.2 Administratieve gegevens	6
1.3 Toekomstige situatie	6
1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen	6
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Methoden	8
2.2 Resultaten	8
3 Veldonderzoek	11
3.1 Methoden	11
3.2 Resultaten	11
4 Conclusies en aanbevelingen	13
4.1 Conclusies	13
4.2 Aanbevelingen	13
Literatuur	15
Gebruikte afkortingen	16
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen	17
Bijlage 1: Boorbeschrijvingen	21

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van de gemeente Zoeterwoude heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in mei 2009 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de herstructurering van de dorpskern van Zoeterwoude-Dorp, gemeente Zoeterwoude.

Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die gespecificeerde archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de aard, omvang, datering, kwaliteit (gaafheid en conservering) en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 4 een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

1.2 Administratieve gegevens

Het onderzoek omvat twee plangebieden. Locatie 1 (ca. 400 m²) ligt op de hoek van de Veldzichtstraat en de Dr. Bouwdijkstraat. Locatie 2 (ca. 650 m²) ligt direct ten zuiden van de Dorpsstraat ter hoogte van nummers 25-31. Beide locaties liggen op een onderlinge afstand van circa 100 meter (figuren 1 en 2). De plangebieden staan afgebeeld op kaartblad 30H van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000). De centrumcoördinaat van locatie 1 is 93.909/459.561; de centrumcoördinaat van locatie 2 is 93.996/459.533.

1.3 Toekomstige situatie

In verband met de herstructurering van de Dorpskern van Zoeterwoude-Dorp wordt op locatie 1 de Veldzichtstraat verlegd. De daarbij horende werkzaamheden zijn het plaatsen van straatmeubilair zoals straatlantaarns. Er worden geen werkzaamheden aan het riool verricht. Voor locatie 2 staan bouwwerkzaamheden gepland. In het plangebied zal een nieuw winkelpand met bovenliggende appartementen worden gerealiseerd. Ten behoeve van de bouw zal worden geheid.

1.4 Onderzoekopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek bestond uit een karterend booronderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische

monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtsnoer. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden. Achter in dit rapport is een lijst met gebruikte afkortingen.

Archeologische perioden		Datering (gekalibreerd)
Nieuwe tijd		1500
Middeleeuwen	Laat	1050
	Vroeg	450
Romeinse tijd	Laat	270
	Midden	70 na Chr.
	Vroeg	12 voor Chr.
IJzertijd	Laat	250
	Midden	500
	Vroeg	800
Bronstijd	Laat	1100
	Midden	1800
	Vroeg	2000
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
	Midden	4200
	Vroeg	4900 / 5300
Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
	Midden	8640
	Vroeg	9700
Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	35.000
	Midden	300.000
	Vroeg	

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methodes

Het bureauonderzoek is uitgevoerd om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Daartoe zijn reeds bekende archeologische en aardkundige gegevens verzameld en is het grondgebruik in het plangebied in het heden en verleden geïnterpreteerd.

Geraadpleegd zijn de volgende bronnen:

- het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS);
- de Archeologische Monumenten Kaart (AMK);
- de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW);
- literatuur en historisch en aardkundig kaartmateriaal (zie literatuurlijst);
- de recente topografische kaart 1:25.000;
- recente luchtfoto's uit Google Earth (<http://www.earth.google.com>);
- het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN);
- het informatiesysteem Kennis Infrastructuur CultuurHistorie (KICH);
- de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Zuid Holland;
- de molendatabase.

2.2 Resultaten

Huidige situatie

Op recente topografische kaarten 1:25.000 is locatie 1 afgebeeld als berm met bomen, locatie 2 is deels bebouwd. Recente luchtfoto's uit Google Earth bevestigen dit grondgebruik. Volgens de geraadpleegde topografische kaart en het Actueel Hoogtebestand Nederland (<http://www.ahn.nl/>) bedraagt de huidige maaiveldhoogte op locatie 1 ongeveer 1,2 m -NAP en op locatie 2 ongeveer 0,6 m -NAP. Volgens Stiboka bedraagt de grondwatertrap in het plangebied II.

Aardkundige situatie

Geo(morfo)logie

Op de geomorfologische kaart zijn de plangebieden niet gekarteerd vanwege de ligging binnen de bebouwde kom. Zowel ten westen als ten oosten van Zoeterwoude-Dorp wordt op de geomorfologische kaart een ontgonnen veenvlakte aangegeven, al dan niet bedekt met klei en/of zand (Stiboka/RGD, 1994; code: 1M46). De herkomst van het zand of de klei, die op het veen kan worden aangetroffen is vaak niet te achterhalen.

Bodem

Vanwege de ligging van de plangebieden binnen de bebouwde kom van Zoeterwoude-Dorp is het plangebied niet gekarteerd op de bodemkaart. Zowel ten westen als ten oosten van de

bebouwde kom wordt echter het voorkomen van weideveengronden van bosveen of eutroof broekveen met een opgebracht moerig dek van 15 tot 50 cm aangegeven (Stiboka 1982; code: opVb). Deze eenheid zal dan ook vrijwel zeker binnen het plangebied kunnen worden aangetroffen.

IKAW en CHS

Op de IKAW valt het plangebied in een zone met een middelhoge kans op het aantreffen van archeologische resten. Deze waardering is gebaseerd op de ligging van de plangebieden in de historische dorpskern van Zoeterwoude-Dorp (Deeben, 2008; zie ook www.cultureelerfgoed.nl). Ook volgens de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van de provincie Zuid-Holland, regio Delfland en Schieland (CHS; geraadpleegd via <http://chs.zuid-holland.nl>) zijn de plangebieden gelegen binnen de historische dorpskern van Zoeterwoude-Dorp.

AHN en luchtfoto's

Op de weergave van het AHN is duidelijk te zien dat de Dorpsstraat een hoger gelegen straat in een laag liggende polder is. Het verschil in maaiveldhoogte van locatie 1 en 2 maakt dit ook duidelijk (locatie 1: 1,2 m -NAP; locatie 2: 0,6 m -NAP (Dorpsstraat)). Op recente luchtfoto's uit Google Earth (<http://www.earth.google.com>) is dit verschil niet duidelijk waarneembaar. Dit komt omdat beide plangebieden bebouwd zijn en daardoor dergelijke verschillen op luchtfoto's verloren gaan.

Historische situatie

Om inzicht te verkrijgen in het grondgebruik in de plangebieden in de Nieuwe tijd biedt de analyse van historische kaarten een goede invalshoek.

Op de kaart van Rijnland uit 1614 en de kaart van Holland uit 1681 zijn de plangebieden onbebouwd en bevindt de bebouwde kom van Zoeterwoude zich ten noorden van de plangebieden (Zandvliet, 1989; Sijmons & Van Eeghen, 1990). Op de kaart van Rijnland uit 1746 is de bebouwde kom van Zoeterwoude naar het zuiden uitgebreid en is binnen locatie 1 een watergang aangegeven en zijn beide locaties onbebouwd (Canaletto, 1969). Op de kadastrale minuut uit 1812 is te zien dat locatie 1 direct ten oosten van de watergang ligt en verder onbebouwd is. Locatie 2 is bebouwd. De bebouwing komt overeen met de huidige bebouwing (figuur 2; www.dewoonomgeving.nl). Topografische kaarten van de 19e en 20e eeuw laten in toenemende mate bebouwing in de kern van Zoeterwoude-Dorp zien, maar de schaal van deze kaarten is zodanig dat niet vast gesteld kon worden of de bebouwing ook werkelijk in het plangebied afgebeeld staat (Kuipers & Kersbergen, 2006; De Pater & Schoenmaker, 2005; Wieberdink, 1989).

Bekende archeologische waarden

ARCHIS en AMK

In ARCHIS staan geen archeologische monumenten geregistreerd uit de omgeving van de plangebieden.

Uit de directe nabijheid van de plangebieden is 1 vindplaats uit de Nieuwe tijd (ARCHIS-waarnemingsnummers 404950) bekend. Aan de Schenkelweg, op ca. 400 meter ten zuiden van de plangebieden, zijn fragmenten roodbakend geglazuurd aardewerk en verbrande huttenleem aangetroffen op een diepte tussen 1 en 1,5 m -Mv. Bij archeologische onderzoeken in de omgeving van de beide plangebieden (CIS-codes: 22815, 14122, 15683 en 20036) zijn geen archeologische indicatoren of bewoningssporen aangetroffen.

KICH en molendatabase

Volgens het cultuurhistorische informatiesysteem KICH liggen de plangebieden in een laagveengebied (<http://www.kich.nl>). Langs de Oude Rijn werden al vanaf de 9e en 10e eeuw kavels ontgonnen. Daarbij werden er evenwijdige kavelsloten, haaks op de rivier aangelegd. Pas in de volgende eeuwen werd dat systeem ook in de veengebieden ten zuiden van de rivier toegepast. Als gevolg daarvan werd het veen ontwaterd en klonk het veen door uitdroging in. Een gevolg was ook dat door de bodemdaling polders aangelegd moesten worden. Daarom werden in de 15e eeuw de Grootte Polder en de Oost- en Westbroekpolder ten westen en ten oosten van de dorpskern aangelegd. Zoeterwoude-Dorp heeft zich ontwikkeld rond het ontmoetingspunt van een aantal verkavelingseenheden. Het dorp is in de 14de eeuw ontstaan langs diverse wegen en wateren. Rond 1850 is op het ontmoetingspunt van deze assen een bebouwde kom ontstaan, de huidige historische dorpskern (<http://www.kich.nl>). Het raadplegen van de molendatabase (<http://www.molendatabase.nl>) heeft geen relevante archeologische informatie opgeleverd.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op grond van het bureauonderzoek is voor beide plangebieden een archeologische verwachting opgesteld.

Voor beide plangebieden geldt een middelmatige tot hoge verwachting voor vindplaatsen vanaf de IJzertijd of Romeinse tijd tot de Late Middeleeuwen. Het gaat daarbij om vindplaatsen met een vondstspreading van voornamelijk aardewerk, die kunnen worden aangetroffen in de (intacte), veraarde top van het veen.

Op basis van de ligging van beide plangebieden in de historische kern van Zoeterwoude-Dorp geldt een hoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten vanaf de 14e eeuw. Op grond van de historische kaarten worden op locatie 1 geen overblijfselen (funderingen) van een bebouwing uit de vroege Nieuwe tijd (periode 16e - 18e eeuw) verwacht.

Op locatie 2 worden overblijfselen (funderingen) van een bebouwing uit eind 18e of begin 19e eeuw verwacht. Mogelijk zijn deze overblijfselen grotendeels verstoord door de huidige bebouwing.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een veldinspectie. Het doel van de veldinspectie was het inzicht krijgen in de geologische en bodemkundige opbouw van de ondergrond, het opsporen en bepalen van de diepteligging van archeologisch relevante lagen en het bepalen van de verstoringsgraad van de bodem.

Tijdens het veldonderzoek zijn 6 boringen verricht. De boringen zijn zo verspreid mogelijk over beide deelgebieden gezet. Plaatsen waar de boringen gezet zijn, zijn mede afhankelijk geweest van de aanwezige bebouwing en verharding (figuur 3). De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het inzicht krijgen in de geologische en bodemkundige opbouw van de ondergrond, het opsporen en bepalen van de diepteligging van archeologisch relevante lagen en het bepalen van de verstoringsgraad van de bodem. Deze methode is niet geschikt om vindplaatsen in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord tot maximaal 4,0 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Van alle boringen is de hoogte met een waterpastaestel ingemeten, waarbij de hoogte is herleid van de NAP-bout in de gevel van de Hervormde Kerk van Zoeterwoude-Dorp (hoogte: 0,67 m +NAP). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen.

3.2 Resultaten

Geologie

In beide deelgebieden is het verwachte veen aangetroffen. In deelgebied 1 (boringen 1 t/m 3) is de top van het onverstoorde veen tussen 1,2 en 1,5 m -Mv aangetroffen. Het veen bestaat uit bruin, mineraalarm bosveen. Het bosveen gaat naar onder toe over in rietveen. In het veen is op 2,5 m -Mv een grijsbruine, uiterst siltige kleilaag van circa 25 cm dik aangetroffen die geïnterpreteerd is als komafzettingen van het Laagpakket van Walcheren. Onder het veen is op 2,95 m -Mv lichtblauwgrijs, uiterst siltige klei aangetroffen, geïnterpreteerd als afzettingen van het Laagpakket van Wormer.

In deelgebied 2 (boringen 4 t/m 6) is de top van het onverstoorde veen tussen 1,3 en 1,55 m -Mv aangetroffen. Het veen bestaat uit bruin, mineraalarm bosveen. Tussen 1,60 en 2,35 m -Mv gaat het veen geleidelijk over in bruingrijs, sterk siltige klei, geïnterpreteerd als komafzettingen van het Laagpakket van Walcheren.

Verstoringsen

In alle boringen is een opgebracht en/of verstoord pakket aangetroffen. In deelgebied 1 (boringen 1 t/m 3) is vanaf maaiveld tot 0,8 en 1,0 m -Mv een pakket zand en klei met zand-, klei- en veenbrokken, baksteenpuin, mortel en plastic aangetroffen. Dit pakket is deels opgebracht en deels zeer recent verstoord. Onder dit pakket is veen aangetroffen. De top daarvan (20 tot 70 cm veen) is verstoord. In het veen zijn zand- en kleibrokken en bouwpuin aangetroffen.

In deelgebied 2 (boringen 4 t/m 6) is vanaf maaiveld tot 1,1 en 1,5 m -Mv een pakket zand en klei met zand- en kleibrokken, baksteenpuin, leisteen en mortel aangetroffen. In deze boringen is zand opgebracht ten behoeve van de tuinaanleg. In boring 5 is onder het zand klei met zand en veenbrokken aangetroffen. Dit is een in het recente verleden verstoord pakket. Onder dit pakket is veen aangetroffen. De overgang naar het veen is scherp en abrupt.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek is in alle boringen baksteenpuin en mortel aangetroffen. In een aantal boringen zijn fragmenten roodbakkerend, geglaazuurd aardewerk aangetroffen. Aangezien de bodemopbouw van locatie 1 zeer recent is verstoord, vormen deze indicatoren geen aanleiding om de aanwezigheid van een (intacte) archeologische vindplaats in op deze locatie te vermoeden.

Op locatie 2 is baksteenpuin, mortel en leisteen in een verstoord ophogingspakket aangetroffen. Het ophogingspakket hangt waarschijnlijk samen met de bebouwing die op de kadastrale minuut staat aangegeven. Op deze locatie kunnen mogelijk nog dieper ingegraven archeologische resten zoals funderingen en waterputten e.d. aanwezig zijn. Deze resten zullen samenhangen met de bebouwing uit het eind van de 18e en het begin van de 19e eeuw. Gezien de datering van deze resten zullen zij een lage informatiewaarde bevatten en derhalve worden deze resten als niet behoudenswaardig beschouwd.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op grond van het bureauonderzoek is voor beide plangebieden een archeologische verwachting opgesteld.

Voor beide plangebieden gold een middelmatige tot hoge verwachting voor vindplaatsen vanaf de IJzertijd of Romeinse tijd tot de Late Middeleeuwen. Het gaat daarbij om vindplaatsen met een vondstspreading van voornamelijk aardewerk, die kunnen worden aangetroffen in de (intacte), veraarde top van het veen.

Op basis van de ligging van beide plangebieden in de historische kern van Zoeterwoude-Dorp gold een hoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten vanaf de 14e eeuw. Op grond van de historische kaarten werden op locatie 1 geen overblijfselen (funderingen) van een bebouwing uit de Vroege Nieuwe tijd (periode 16e - 18e eeuw) verwacht.

In locatie 2 werden overblijfselen (funderingen) van bebouwing uit eind 18e of begin 19e eeuw verwacht. Mogelijk zijn deze overblijfselen grotendeels verstoord door de huidige bebouwing.

In beide deelgebieden is het verwachte veen aangetroffen. Het veen bestaat uit bruin, mineraalarm bosveen. In deellocatie 1 is de top van het veen verstoord. In deellocatie 2 is de overgang naar het veen scherp en abrupt. Er is geen intacte, veraarde top van het veen aangetroffen. De verwachting voor vindplaatsen uit de IJzertijd t/m de Late Middeleeuwen kan dan ook naar beneden worden bijgesteld.

In alle boringen is een opgebracht en/of verstoord pakket aangetroffen van 0,8 tot 1,5 m dik. Tijdens het veldonderzoek is in alle boringen baksteenpuin en mortel aangetroffen. In een aantal boringen zijn fragmenten roodbakkend, geglazuurd aardewerk aangetroffen. Aangezien de bodemopbouw van locatie 1 zeer recent is verstoord vormen deze indicatoren geen aanleiding om de aanwezigheid van een (intacte) archeologische vindplaats in op deze locatie te vermoeden.

Op locatie 2 is baksteenpuin, mortel en leisteen in een verstoord ophogingspakket aangetroffen. Het ophogingspakket hangt waarschijnlijk samen met de bebouwing die op de kadastrale minuut staat aangegeven. Op deze locatie kunnen mogelijk nog dieper ingegraven archeologische resten zoals funderingen en waterputten e.d. aanwezig zijn. Deze resten zullen samenhangen met de bebouwing uit het eind van de 18e en het begin van de 19e eeuw. Gezien de datering van deze resten zullen zij een lage informatiewaarde bevatten en derhalve worden deze resten als niet behoudenswaardig beschouwd.

4.2 Aanbevelingen

Aangezien de bodem op locatie 1 tot minimaal 1,2 m -Mv is verstoord en de voorgenomen ingrepen niet dieper reiken dan 1,0 m -Mv en aangezien er geen aanwijzingen voor vindplaatsen

in het deelgebied zijn aangetroffen, wordt voor deze locatie in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Aangezien op locatie 2 weliswaar mogelijk nog dieper ingegraven archeologische resten zoals funderingen en waterputten aanwezig kunnen zijn, worden deze, gezien de datering van deze resten (eind 18e - begin 19e eeuw), als niet behoudenswaardig beschouwd. In het kader van de voorgenomen bodemingrepen wordt dan ook geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen op deze locatie.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht toch archeologische resten worden aangetroffen, dan is dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Op basis van de bevindingen van onderhavig onderzoek dient neemt het bevoegd gezag (de gemeente) of diens adviseur een selectiebesluit.

Literatuur

- Canaletto**, 1969. *Kaartboek van Rijnland, 1746*. Uitgeversmaatschappij Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Deeben, J.H.C. (red.)**, 2008. *De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), derde generatie (Rapportage Archeologische Monumentenzorg 155)*. RACM, Amersfoort (info: www.racm.nl).
- Kuiper, Marcel & R. Kersbergen**, 2006. *Atlas van topografische kaarten Nederland 1955-1965*. Landsmeer.
- Pater, B.C. de & B. Schoenmaker**, e.a., 2005. *Grote atlas van Nederland 1930-1950: comprehensive atlas of the Netherlands 1930-1950*.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Sijmons, A.H. & I.H. van Eeghen**, 1990. *Jacob Aertsz. Colom's kaart van Holland 1681*. Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Stiboka**, 1982. *Bodemkaart van Nederland, 1:50.000; Blad 30 West, 's-Gravenhage*. Stiboka, Wageningen.
- Stiboka/RGD**, 1994. *Geomorfologische kaart van Nederland, 1: 50.000; Blad 30 's-Gravenhage*. Stiboka/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-Rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Wieberdink, G.L.**, 1989. *Historische atlas Zuid-Holland: chromotopografische kaart des rijks 1:25.000*. Robas Producties, Den IJp.
- Zandvliet, Kees (red.)**, 1989. *Prins Maurits' kaart van Rijnland en omliggend gebied: door Floris Balthasar en zijn zoon Balthasar Florisz. van Berckenrode in 1614 getekend*. Canaletto, Alphen aan den Rijn.

Gebruikte afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische MonumentenKaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
CHS	Cultuurhistorische HoofdStructuur
CMA	Centraal Monumenten Archief
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
KICH	KennisInfrastructuur CultuurHistorie
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer
TNO	Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

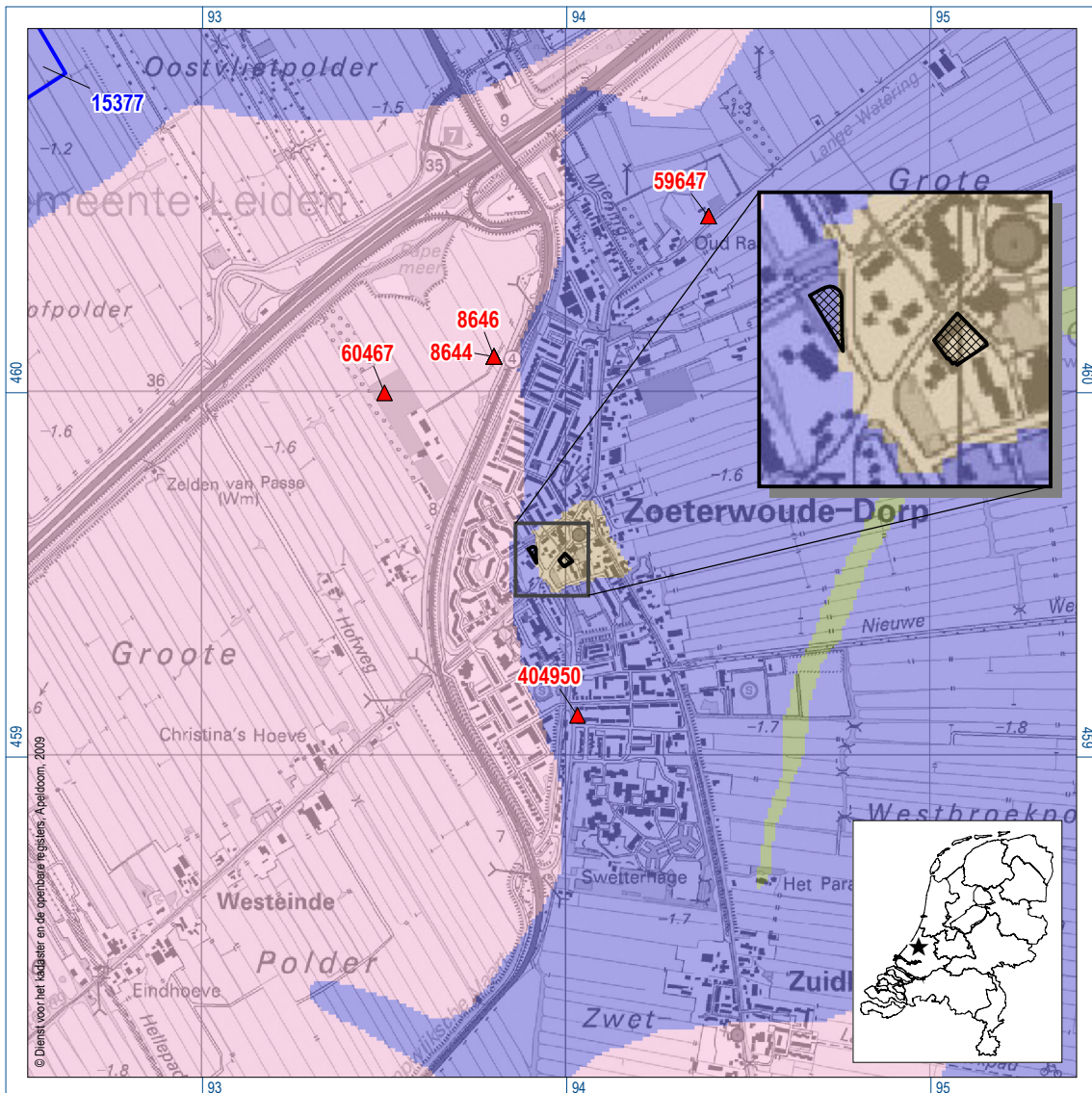
Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd) met ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terrein (blauw) op de CHS van Zuid-Holland; inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Projectie van het plangebied (rode lijn) op de kadastrale minuut uit de periode 1811-1832 (bron: <http://www.watwaswaar.nl>).

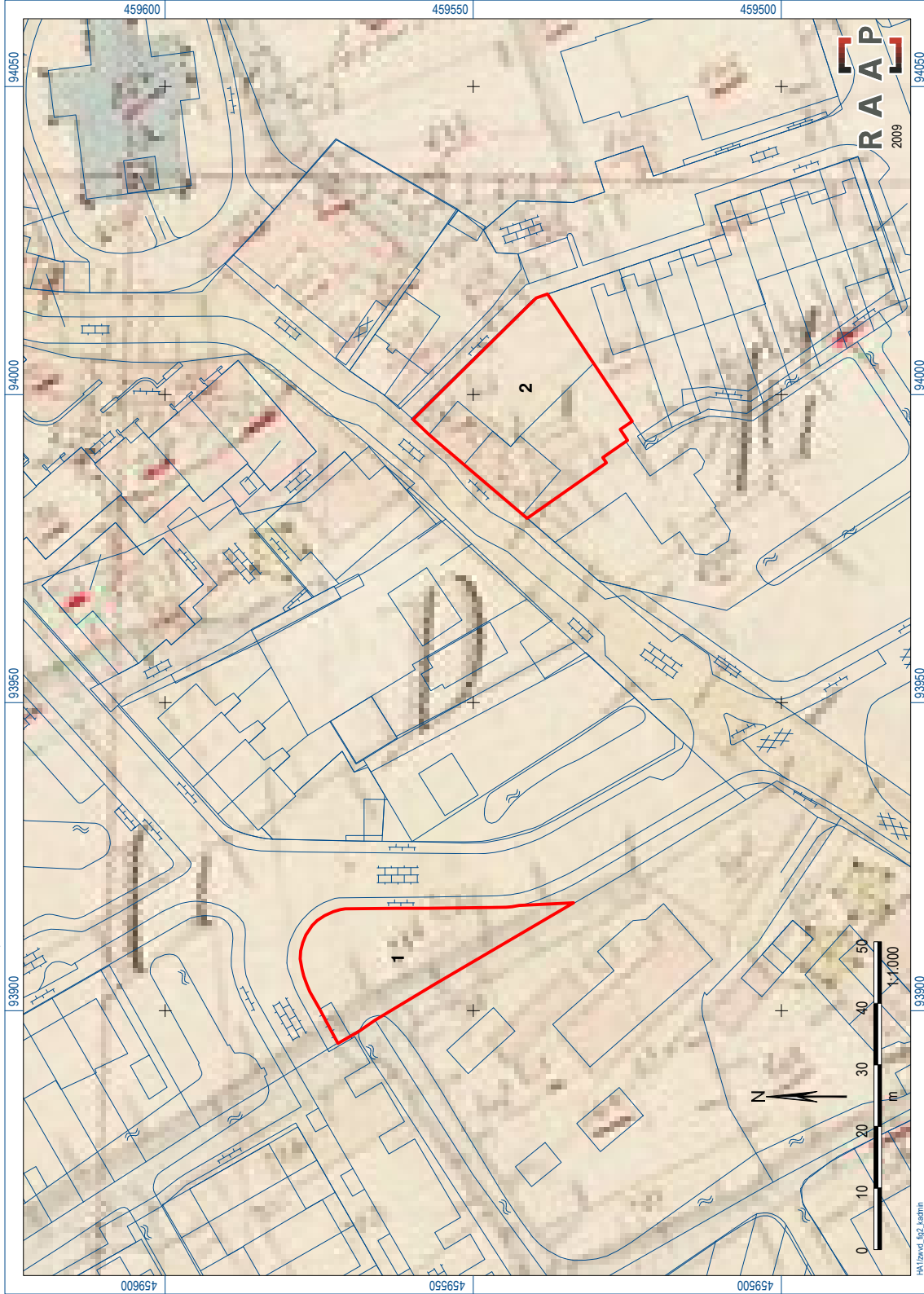
Figuur 3. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

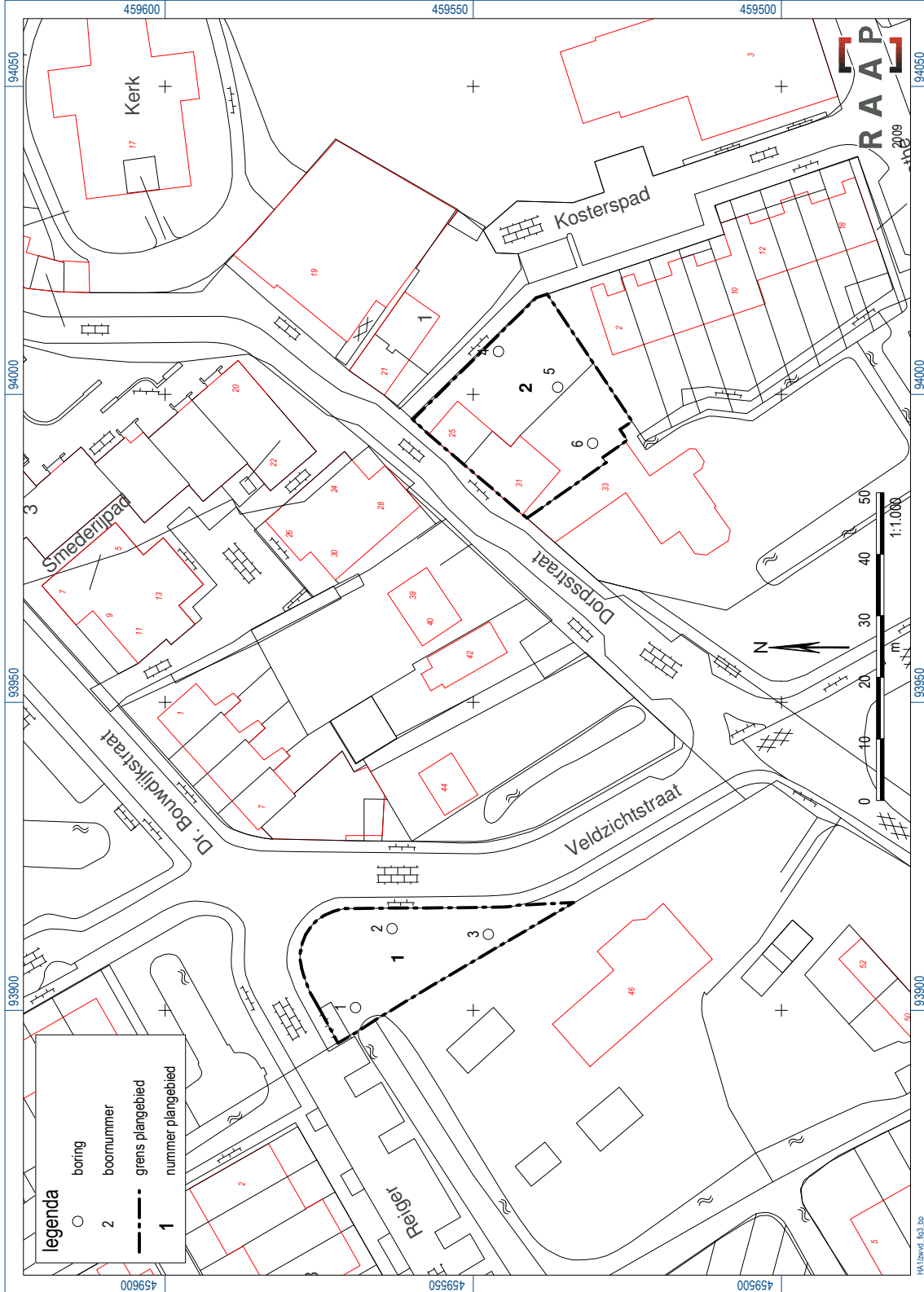
Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd) met ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terrein (blauw) op de CHS van Zuid-Holland; inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Projectie van het plangebied (rode lijn) op de kadastrale minuut uit de periode 1811-1832 (bron: <http://www.watwaswaar.nl>).

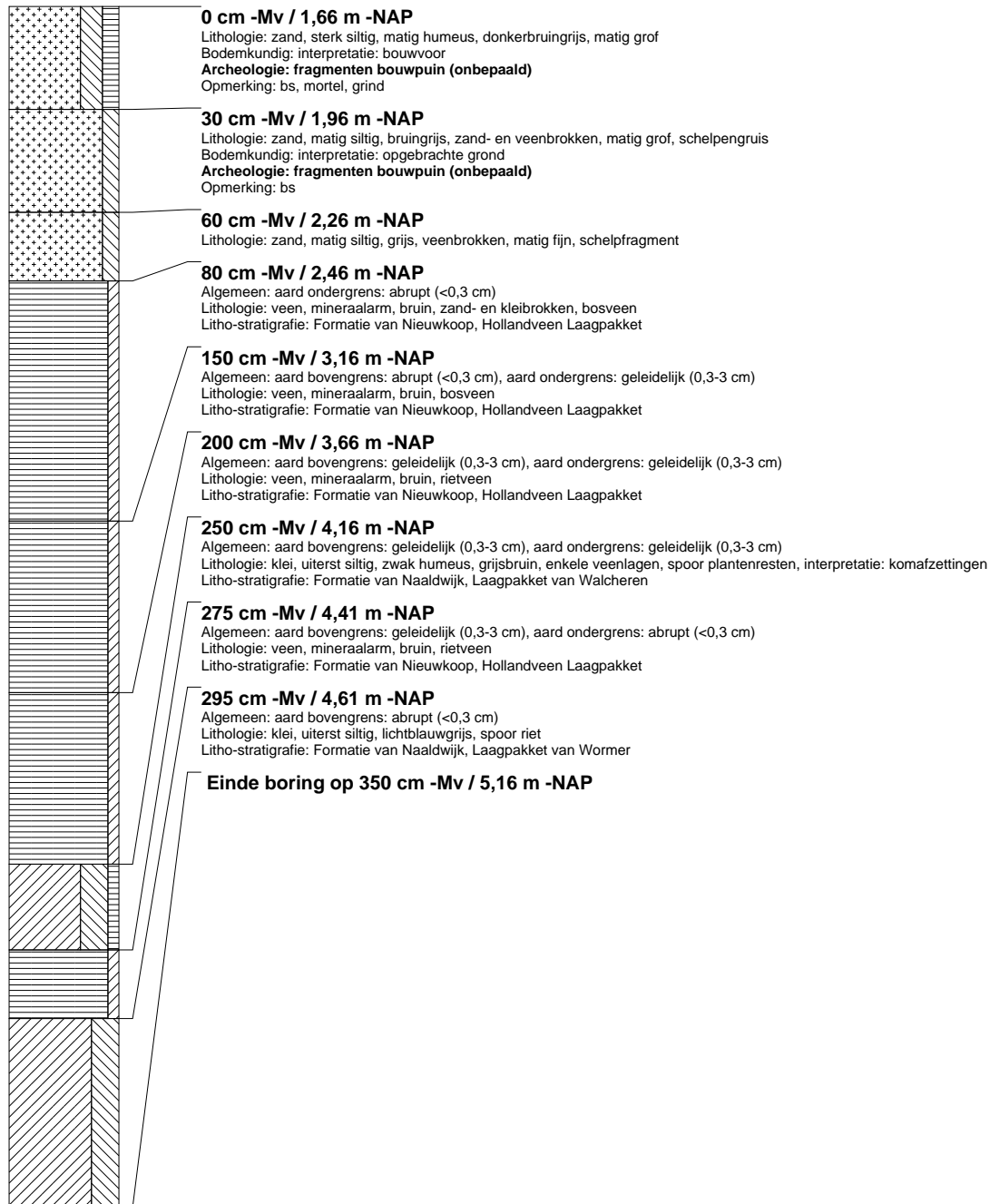

Figuur 3. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

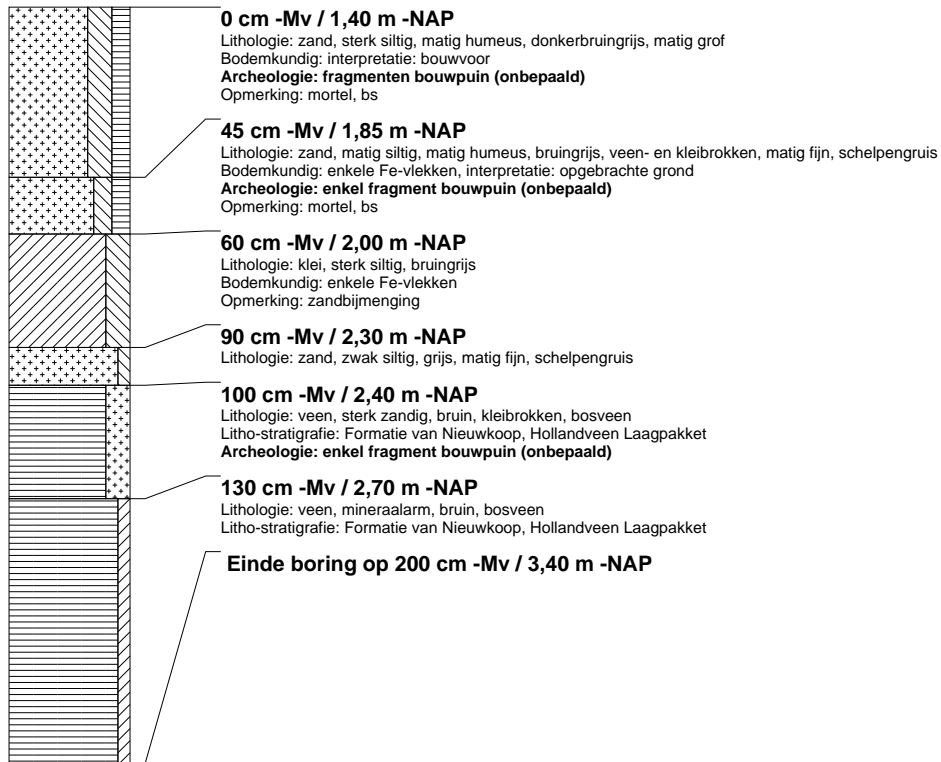
boring: ZWVD-1

beschrijver: JS|SW, datum: 3-6-2009, X: 93.900,47, Y: 459.569,07, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: -1.66, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude-Dorp, opdrachtgever: Gemeente Zoeterwoude, uitvoerder: RAAP West

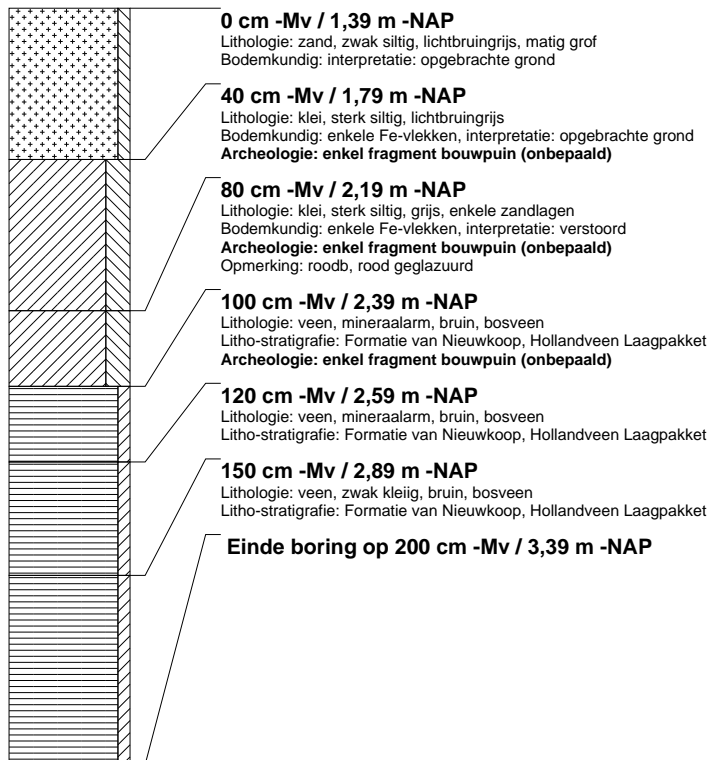
boring: ZWVD-2

beschrijver: JS\SW, datum: 3-6-2009, X: 93.913,30, Y: 459.563,16, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: -1,40, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude-Dorp, opdrachtgever: Gemeente Zoeterwoude, uitvoerder: RAAP West

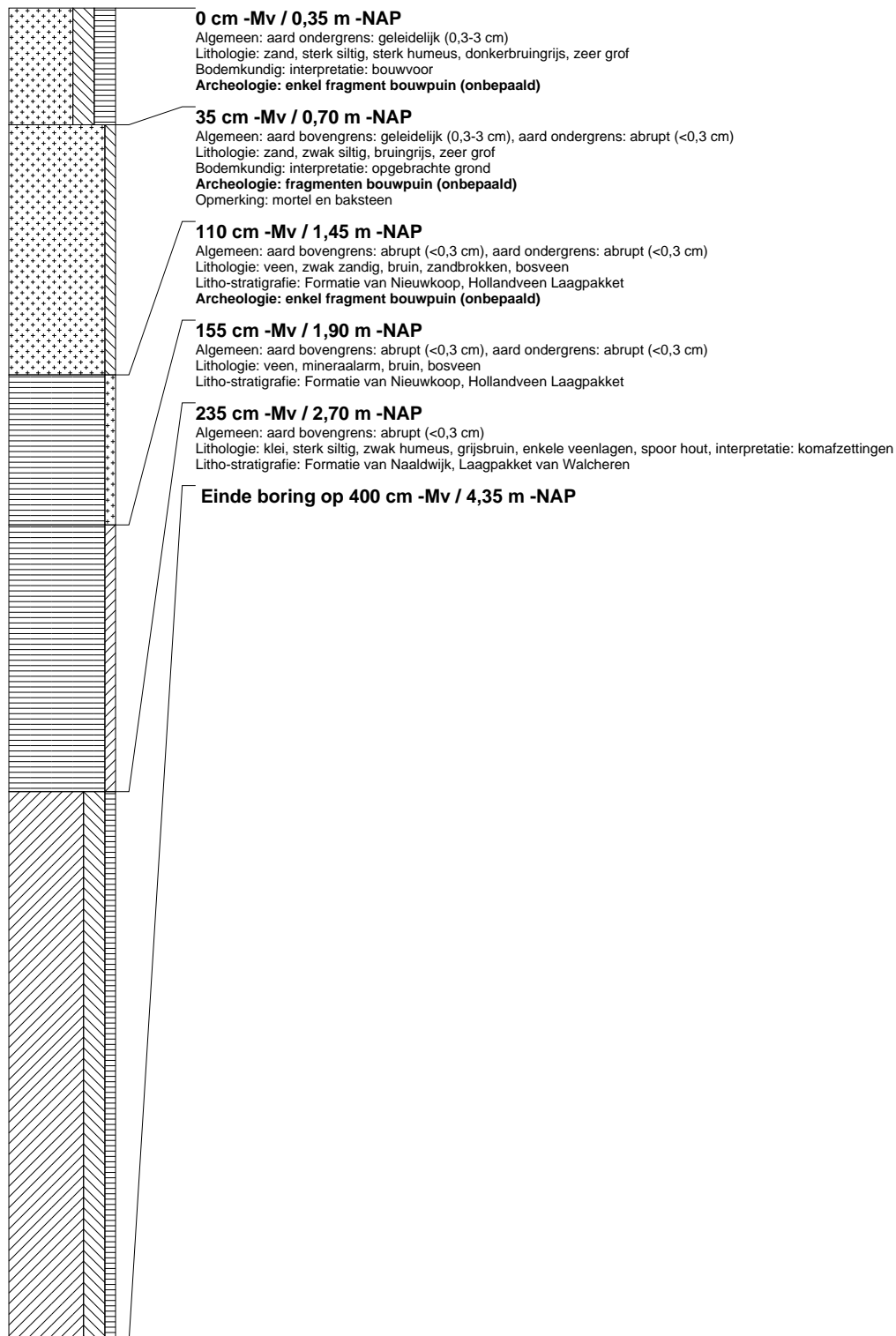
boring: ZWVD-3

beschrijver: JS\SW, datum: 3-6-2009, X: 93.912,33, Y: 459.547,53, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: -1,39, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude-Dorp, opdrachtgever: Gemeente Zoeterwoude, uitvoerder: RAAP West

boring: ZWVD-4

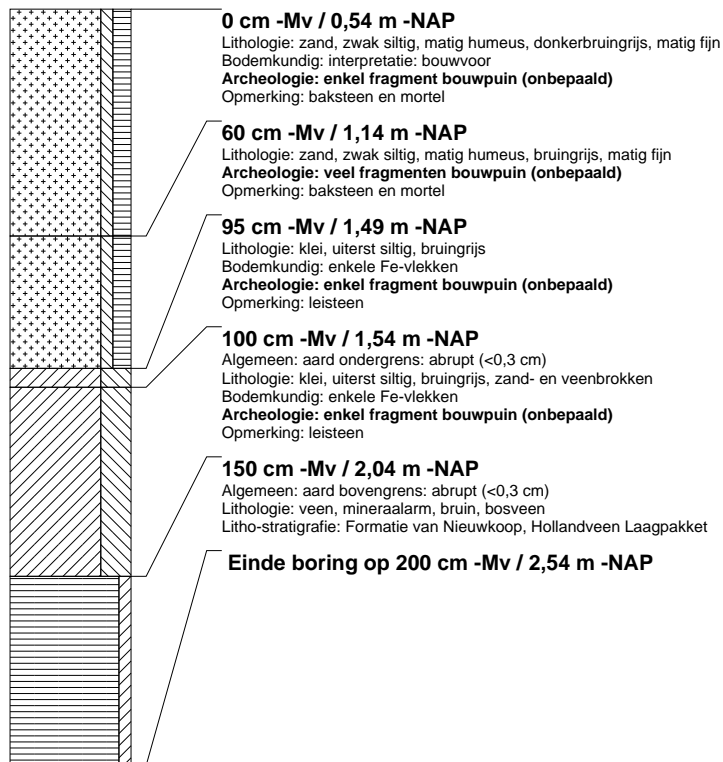
beschrijver: JSISW, datum: 3-6-2009, X: 94.006,98, Y: 459.545,90, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: -0,35, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude-Dorp, opdrachtgever: Gemeente Zoeterwoude, uitvoerder: RAAP West

boring: ZWVD-5

beschrijver: JS|SW, datum: 3-6-2009, X: 94.001,17, Y: 459.536,25, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: -0,54, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude-Dorp, opdrachtgever: Gemeente Zoeterwoude, uitvoerder: RAAP West

boring: ZWVD-6

beschrijver: JS/SW, datum: 3-6-2009, X: 93.992,06, Y: 459.530,61, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30H, hoogte: -0,90, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zoeterwoude, plaatsnaam: Zoeterwoude-Dorp, opdrachtgever: Gemeente Zoeterwoude, uitvoerder: RAAP West

